

Kunnanhallitus	§ 448	07.11.2017
Kunnanhallitus	§ 509	11.12.2017
Kunnanhallitus	§ 122	16.04.2018
Kunnanhallitus	§ 15	21.01.2019

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lausuntopyyntö Pyhäjoen kunnan kaavoitusviranomaiselle Liminkajärven ruoppaamisesta / Pyhäjoen kunnan lausunto / Selitys / Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupapäätös

20/11.03.03/2014

Khall 07.11.2017 § 448

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kirjoittaa 5.10.2017:

" Lausuntopyyntö

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto pyytää Pyhäjoen kunnan kaavoitusviranomaisen lausunnon viitekohdassa mainitusta hakemuksesta. Lausunto on toimitettava aluehallintovirastoon 8.11.2017 mennessä ensisijaisesti sähköistä muistustuslomaketta käyttäen www.avi.fi/muistutus. Lausunnossa on ilmoitettava asian dnro PSAVI/2747/2016.

Asia voidaan ratkaista, vaikka lausuntoa ei anneta.

Hakemusasiakirjojen keskeinen sisältö on sähköisenä Lupatietopalvelussa www.avi.fi/lupatietopalvelu.

Asiakirjat on toimitettu Pyhäjoen kunnanvirastoon.

Lisätietoja antavat

Yliympäristötarkastaja Heidi Nyman, puh. 0295 017 660

Ympäristöneuvos Anna-Maria Juntunen, puh. 0295 017 647

Lupasihteeri Eeva Suutari "

Pyhäjoen kunnvaltuuston 14.12.2016 hyväksymän hallintosäännön §:ssä 34 on todettu, että maankäyttö ja kaavoitus kuuluvat kunnanhallituksen tehtäviin.

Pyhäjoen kunnan tekninen lautakunta toimii Pyhäjoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena ja on antoi Liminkajärven ruoppaamisesta oman lausuntonsa Pohjois-Suomen aluehallintoviranomaiselle kokouksessaan 31.10.2017 § 121.

Asian valmistelijana on toiminut kaavoitusvastaava Pirkko Tuuttila.

Liitteet:

- PSAVI/2747/2016 lausuntopyyntö
- PSAVI/2747/2016 kuulutus

- Teknisen lautakunnan lausunto 31.10.2017 § 121
- Sijaintikartta
- Suunnitelmapakettit

Ehdotus:

Kunnanhallitus lausuu kaavallisesta tilanteesta, että kyseisellä Liminkajärven ruoppaamiseen liittyvällä alueella ei ole olemassa tai vireillä yleiskaavaa tai asemakaavaa.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Khall 11.12.2017 § 509

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kirjoittaa 29.11.2017:

"Pyhäjoen kunta

Viite

Pyhäjoen kunta, Liminkajärven ruoppaaminen, Pyhäjokik

Selityspyyntö

Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle on annettu 5 lausuntoa.

Aluehallintovirasto varaa hakijalle tilaisuuden antaa selityksen oheisten lausuntojen johdosta.

Selitys pyydetään toimittamaan viimeistään 29.12.2017 sähköisesti (kirjasto.pohjois@avi.fi) tai kirjallisena postitse (Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, PL 293, 90101 Oulu). Asia voidaan ratkaista, vaikka selitystä ei anneta.

Selityksessä pyydetään ilmoittamaan asian diaarinumero PSAVI/2747/2016.

Lisätietoja antaa

ympäristöylikontrollat Heidi Nyman, puh. 0295 017 660

sähköposti: heidi.nyman@avi.fi

Lupasihteeri

Anne Moilanen

Liitteet

5 kpl "

Oheismateriaalina AVI:n kirje liitteineen.

Ehdotus:

Kunnanhallitus päättää, että Pyhäjoen kunta ei anna lausuntoihin erillistä selitystä.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Khall 16.04.2018 § 122

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt Pyhäjoen kunnan selitystä Pyhäjoen kunnan hakemaan Liminkajärven ruoppaamiseen esitettyihin lausuntoihin. Aluehallintoviraston selityspyyntö 29.11.2017 dnro PSAVI/2747/2016.

Pyhäjoen kunta on hakenut vesilain mukaista lupaa kunnan pohjoisosassa kuntakeskuksesta noin 11 km itään sijaitsevan Liminkajärven ruoppaukseen. Hakemuksen nähtävilläpitoaikana siihen saatiin 5 lausuntoa, joihin Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto on pyytänyt hakijana olevan Pyhäjoen kunnan selitystä (vastinetta). Alla on lausuntojen ydinkohdat ja hakijan selitys niihin:

Lausunto 1

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (POP ELY-keskus 7.11.2017 POPE-LY/2747/2017) on katsonut lausunnossaan, että hakemuksen mukainen rakentaminen ei näyttäisi sanottavasti loukkaavan yleistä tai yksityistä etua. Ruoppaus- ja läjitystyöt tulee suorittaa lintujen pesimäajan sekä ylivirtaamakauden ulkopuolella. Ruoppauksesta voi aiheutua lyhytaikaista ja paikallista veden samentumista. Ruoppaus ei heikennä järven taikka Liminkaojan vesienhoitosuunnitelman mukaista tilaa. Ruoppauksen aikainen vesistötarkkailu tulee suorittaa hakemuksessa esitetyllä tavalla.

Hakijan selitys: *Ruoppaus ja läjitystyöt tehdään lintujen pesimäajan sekä ylivirtaama-ajan ulkopuolella.*

Lausunto 2

Lapin ELY-keskus / kalatalouspalvelut on lausunut (8.11.2017 LAPE-LY/3475/2017), että Liminkajärven alapuolisessa Liminkaojassa esiintyy tarkkailutietojen perusteella sekä harjusta että rapua. Harjukset lienevät osin paikallisia ja syönnösvaelluksen mereen tekevää muotoa. Harjuksen merelliset kannat on viimeisessä uhanalaisuusluokituksessa luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi. Hankkeen toteutuksessa on huolehdittava, että toimenpiteistä ei aiheudu harjus- ja rapukantoja vaarantavaa pH:n laskua tai kiintoaineen tai metallien joutumista Liminkaojaan.

Hakijan selitys: *Hakemuksen mukaisesti toteutettuna kunnostustoimenpiteiden seurauksena ei ennakolta arvioiden synny merkittävää vahinkoa. Lyhytaikainen veden samentuminen rajoittuu järviolueiden ruoppauksista saatujen kokemusten perusteella enintään muutamien satojen metrien alueelle eikä aiheuta vahinkoa vesiliöistölle. Työn aikaisella seurannalla (pH, samentuminen) voidaan nopeasti myös reagoida esim. keskeyttämällä tarvittaessa työt.*

Lausunto 3

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena Pyhäjoen kunnan tekninen lautakunta pitää lausunnossaan (Pyhäjoen tekn ltk 31.10.2017 § 121) tärkeänä, ettei työn seurauksena kuivanakaan kautena aiheudu entisen Liminkajärven alueen kuivumista. Lisäksi työn tuloksena veden kulun tulee tapahtua

järvialueen kautta joen kuljettaman kiintoaineksen pysäyttämiseksi entiseen tapaan. Lautakunta pitää tärkeänä, että työ ajoitetaan vähävetiseen aikaan. Ympäristövaikutusten tarkkailu tulee toteuttaa vähintään hakemuksessa (kohta 7.2 Tarkkailu) esitetystä laajuudesta. Happamoitumisen ehkäisystä tulee huolehtia kalkittamalla tai muulla tavoin.

Hakijan selitys: *Järven vedenkorkeus ei muutu, sillä purkautumiskyvyn määräävät kaivalueiden alapuolella joen luusuan ja joen poikkileikkaukset. Veden pinta säilyy edelleen samassa tasossa eri osissa järveä. Aiemman, joen lasku- ja lähtöpisteen välille ruopatus väylän sijaan tässä kunnostuksessa avataan myös muita vesireittejä, joiden avulla veden vaihtuvuus myös muualla kuin nykyisellä jokiuomien välisellä alueella jonkin verran paranee. Viipymään tällä voi olla teoriassa vähäinen kasvattava vaikutus lausunnosta poiketen, mutta koska järven tilavuus tai tulo- ja lähtövirtaama ei merkittävästi muutu, ei myöskään vaikutus viipymään ole merkittävä.*

Työ toteutetaan lintujen pesimäajan ja ylävirtaama-ajan ulkopuolella. Tarkkailu toteutetaan suunnitelmassa esitetyllä tavalla. Happamoitumisen ehkäisystä huomioidaan lisäksi, mitä vastineessa GTK:n lausuntoon (nro 5) on todettu.

Lausunto 4

Pyhäjoen kunnanhallitus on todennut (Pyhäjoen kh 7.11.2017 § 448) kunnan kaavoitusviranomaisena, että Liminkajärven ruoppaamiseen liittyvällä alueella ei ole olemassa vireillä yleiskaavaa tai asemakaavaa.

Hakijan selitys: *Kuten lausunnossa on esitetty, Liminkajärven kunnostuksella ei ole haitallista vaikutusta kunnan maankäyttösuunnitelmiin.*

Lausunto 5

Geologian tutkimuskeskus esittää lausunnossaan (2.11.2017 GTK/641/00.17/2017) arvionaan sulfaattimaista ja ehkäisevistä toimista, että Liminkajärven orgaanista ainesta sisältävä kerros on hakemuksessa esitetyn mudan sijaan todennäköisesti ainakin pääosin liejua.

Ely-keskuksen Lausunnossa pidetään sulfaattimaiden selvityksessä käytettyä 6 viikon inkubaatioaikaa lyhyehkönä. Edelleen todetaan, että sedimenttikerrosten kokoomanäytteet eivät anna yksiselitteistä kuvaa orgaanisten kerrosten alapuolella olevasta silttikerroksen happamuudesta.

GTK esittää lausunnossaan edelleen, että hakemuksessa esitetty läjitys pääasiallisena vedenpinnan alapuolelle vähentää happamoitumisriskiä huomattavasti. Kalkin sekoittaminen vedenpinnan yläpuolelle jääviin massoihin on tärkeää. Lajitettävän orgaanisen materiaalin hapontuottopotentialista ja mahdollisesta kalkitustarpeesta on hakemuksessa puutteelliset tiedot.

Töiden lyhyen toteutusajan johdosta GTK pitää hyödyllisenä, että pH:ta seurataan alueella työaikaa pidemmällä aikavälillä kattaen kesän ja syksyajan todennäköiset happamoitumisen huuhtoutumisajat. Happamuuden seuranta tulisi tehdä jo ennen töiden aloitusta.

Johtopäätöksenä GTK esittää, että alueen happamoitumisriski on todennäköi-

sesti pieni, mikäli massat läjitetään pääosin vesipinnan alle ja kun vesipinnan yläpuoliset sulfaattimaat kalkitaan tehokkaasti.

Hakijan selitys: Hakijalla on pääosin yhtenevä näkemys asiantuntija-arvion kanssa. Ruopattaessa ja läjitettäessä massoja, joissa on sekä orgaanista että epäorgaanista massaa, olisi erittäin hankalaa erotella massoja maalajeittain ja etenkin kerrosten rikkipitoisuuden perusteella. Siksi luokittelu potentiaalisesti happamaksi sulfaattimaaksi sekä alkuaineanalyysit on ollut syytä tehdä ruopattavan massan kokoomanäytteiden perusteella, eikä eloperäisen massan lieju- tai mutaluokittelu ole hakijan näkemyksen mukaan oleellista. Näytteiden pH:n laskettua jo suositusta lyhyempänä inkubointiaikana tasoille 4 ja 3,1 on myös riittävä näyttö siitä, että hakija voi luokitella koko orgaanisen- ja pohjasedimentin potentiaalisesti happamaksi sulfaattimaaksi ja suunnitella toimet siten, että muukin kuin näytepisteiden massa ruoppausalueella on potentiaalista hapanta sulfaattimaata, vaikka kaikki alueen massat eivät hapettuessaan välttämättä olekaan merkittävästi happoa tuottavia. Inkubointiajan pidentäminen ei siten muuttaisi hakijan luokittelua tai subtautumista massoihin eikä näytteiden hapettamista ole ollut syytä jatkaa.

Koska massat on katsottu potentiaalisesti happoa tuottaviksi ja rikkipitoisuus näytteiden kuiva-aineksesta on ollut suhteellisen korkea, kuten myös GTK toteaa (0,6 ja 0,5 %), on massojen neutralointitarpeeseen suunniteltu käytettävän Ympäristöhallinnon suosituksen (10-30 kg/m³ ktr) voimakasta kalkitusannosta, 30 kg/m³. Eloperäisen massan mahdollisesti sisältämä rikki sisältyy myös kokoomanäytteiden kuiva-aineksesta saatuihin alkuainetuloksiin, mikäli tätä ei ole käsitelty. Kuiva-ainesta eloperäistä ainesta on ollut hehku- tushäviöiden perustella puolestaan enää 10,3...22,3 %, ja kuten GTK lausunnossaan toteaa, rikin saataruus on tämän aineksen todennäköisen kerrostumisen aikana ollut silttikerroksen muodostumista vähäisempää. Hakija siksi katsoo edelleen, että tulosten perusteella merkittävin osa rikeistä esiintyy eloperäisen kerroksen alapuolella ja erityisesti silttisten massojen huolellinen kalkitseminen on tärkeää, joskin massojen todennäköisesti aina jonkin verran sekoittuessa kalkitus kohdistuu samalla myös eloperäiseen ainekseen.

Ruopattaessa pintasedimentin vesipitoista (näytteiden perusteella jopa 90 %) eloperäistä ainesta ja kohdistettaessa kalkitustoimia täysin tasaisesti kaivettavalle massalle, kalkitus kohdistuisi merkittävästi veteen, joka ei ole luonnollisesti mukana kuiva-ainesta tehtävien analyysien tuloksissa. Jotta neutralointi on riittävää ja tarkoituksen mukaista, tulee hakijan näkemyksen mukaan kalkitus kohdistaa nimenomaan tiiviimpiin massoihin ja kuten GTK myös toteaa, erityisesti veden yläpuolelle läjitettäviin massoihin. Vedenpinnan alapuolelta kaivettavia massoja uudelleen vedenpinnan alapuolelle läjitettäessä hapettuminen on epätodennäköisempää ja siirtovaiheessaan massan merkittävää hapettumista ei ehdi tapahtua hapettumisprosessin ollessa pitkäaikainen. Hakija viittaa myös aiempaan täydennykseensä, jossa mainitaan arvioidun kokonaiskalkkimäärän olevan syvempien rikkipitoisten massojen määrään nähden jonkin verran ylimitoitettu myös Ympäristöhallinnon ohjetta tarkemman, tietyn rikkipitoisuuden hapontuottoon perustuvan arviointimallin mukaan.

Kalkin huolellinen sekoittaminen vedenalaisiin massoihin on hakijan näkemyksen mukaan työteknisesti mahdotonta ja todennäköisesti aiheuttaisi huomattavasti muuta haittaa kuten samentumista ja aineksen leviämistä läjityspaikkaa ympäröiville vesille. Sen sijaan muualla kuin vedenpinnan alapuolelle läjitettävien massojen kalkitus voidaan toteuttaa myös sekoittamalla, eikä kerroksittain kuten hakemuksessa on kuvattu. Kuten GTK toteaa, happamoitumisriski on todennäköisesti pieni, kun toimitaan hakemuksessa esitetyllä tavalla eli

massat läjitetään pääosin vesipinnan alle ja pinnan yläpuoliset sulfaattimassat kalkitaan tehokkaasti.

pH-tuloksia Liminkaajasta järven ylä- ja alapuolelta on hakijan käsityksen mukaan kattavasti eri ajankohdilta verrattaessa pH:n tavanomaista vaihtelua hankkeen aikaiseen ja erityisesti sen jälkeiseen tilanteeseen, joskin tiiviitä jatkuvia aikasarjoja ei ole. Hakija voi esim. mitata pH:ta hankkeen toteutusta edeltävänä aikana sekä jatkaa tarkkailua vahvoan viranomaisen hyväksymällä tavalla joesta järven ylä- ja alapuolella riittävän ajan hankkeen jälkeen.

Ehdotus:

Pyhäjoen kunnanhallitus päättää antaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle edellä kerrotut selitykset Liminkajärven kunnostushakemuksesta annettuihin lausuntoihin.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Khall 21.01.2019 § 15

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 17.12.2018 (PSAVI/2747/2016) myöntänyt ympäristöluvan Liminkajärven ruoppaamiseen. Päätös liitteenä.

Ehdotus:

Kunnanhallitus merkitsee päätöksen tiedoksi.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen.
